

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 12/05956-1
Saksbehandler Else-Grethe Mathisen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Plan- og økonomiutvalget	06.09.2012	97/12

Høringsuttalelse; Tilsyn under samvær

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere:

Vedlegg:

Høringsnotat om forslag til endringer i barneloven – Samvær under tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson m.m.

Sammendrag:

Barne, likestillings og inkluderingsdepartementet sendte ut et høringsbrev 20.06.2012 med forslag til endringer i reglene om tilsyn under samvær i lov om barn og foreldre (barneloven). Forslaget innebærer at domstolen skal kunne gi pålegg om at samvær mellom barn og foreldre som ikke bor sammen, skal skje under tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson.

Forslaget innebærer;

- Det innføres to hovedformer for nivåinndelt tilsyn: "beskyttet tilsyn" (inntil 16 timer tilsyn per år) og "støttet tilsyn" (inntil 32 timer tilsyn per år). Domstolen avgjør i pålegg hvilken form for tilsyn som skal iverksettes.
- Det tilføyes et nytt vilkår om "barnets behov".
- Det innføres formkrav og begrunnelsesplikt ved domstolspålegg.
- Barnevernet får ansvar for å oppnevne tilsynsperson i saker der domstolen gir pålegg om "beskyttet tilsyn". Familievernet (Barne- ungdoms- og familieetaten, Bufetat) beholder/får ansvaret ved "støttet tilsyn".

Foreslåtte endringer innebærer nye oppgaver for den kommunale barneverntjeneste.

Høringsfrist er satt til 20.09.2012, og høringsinstansene er bedt om å forelegge forslaget for underliggende organer. For kommunene er høringsforslaget sendt til KS. Forslaget er ikke videreformidlet til Sarpsborg kommune men hentet elektronisk fra departementet. Idet forslaget innebærer endringer for den kommunale barneverntjenesten anser rådmannen det som viktig at Sarpsborg kommune lar seg høre.

Utredning:

Departementets forslag

Målet med forslagene i høringsnotatet er å styrke barneperspektivet, og øke barns medvirkning. Departementet ønsker bedre utredning av barns behov for beskyttelse og eventuell skjerming fra forelder. Forslagene i høringsnotatet skal bidra til å senke terskelen for når domstolen avgjør at samvær skal nektes helt. Dette gjelder saker hvor barnet ikke kan beskyttes godt nok gjennom tilsyn, og i tilfeller der barnet for tiden selv har en sterk motvilje mot samvær.

Det foreslås to hovedformer for tilsyn hvor den kommunale barneverntjenesten får ansvar for å oppnevne tilsynsperson og følge opp familiene ved "beskyttet tilsyn" med inntil 16 timer tilsyn per år. "Beskyttet tilsyn" skal ivareta barnets reelle beskyttelsesbehov. Denne form for tilsyn er aktuelt i høykonfliktsaker eller der samværsforelder sliter med eller har slitt med vold, rus og psykiatri, men der samvær til tross for dette er til barnets beste. En vurdering om hvorvidt det er behov for at tilsynspersonen bistår med transport foreslås belyst av domstolen men er ikke lagt inn i endringsforslaget. Samvær skal tilrettelegges på en trygg arena hvor barnet og forelder overvåkes under hele samværet. Tilsynspersonen er ansvarlig for å skrive rapport og familiene skal følges opp både før og etter samvær uavhengig om dette er familier som barnevernet er kjent med fra før. Foreldre skal gis veiledning og foreldrestøttende tiltak i tillegg. Barnevernet skal på selvstendig grunnlag avgjøre om det er grunnlag for å iverksette undersøkelse med påfølgende hjelpe- eller omsorgstiltak. Det foreslås videre at den kommunale barneverntjeneste skal gis anledning til å foreslå at samvær stanses dersom dette ikke er til barnets beste. Ev. endringer i privatsrettslige forhold mellom barn og foreldre må avgjøres etter barnelovens regler.

Den andre tilsynsordningen, "støttet tilsyn" er mer fleksibel og kan være aktuelt ved opptrappingssamvær til mer ordinært samvær. Dette er tilsvarende det ansvar som Bufetat har i dag og hvor ordningen er foreslått utvidet med inntil 32 timer tilsyn per år. Tilsynet er foreslått ivaretatt av familievernkontoret.

I gjeldende rett kan foreldrene fritt avtale privat tilsyn som vilkår for gjennomføringen av samvær. Foreldrene må da avtale hvem som skal utøve tilsyn og de kan ev. be det offentlige om å bistå med tilsyn. I disse situasjonene har ikke det offentlige plikt til å bistå. Departementet foreslår ingen endring for samværsavtaler som inngås under domstolsbehandling eller for avtaler som inngås uten tilknytning til domstolsbehandling.

Departementet foreslår at dersom den psykiske belastningen ved samvær blir for stor for barnet og dersom tilsyn ikke er tilstrekkelig til å gi barnet en opplevelse av beskyttelse og trygghet, kan samvær nektes helt. Videre er det foreslått at dersom retten finner det bevist at det foreligger reell risiko for vold eller overgrep mot barnet eller bortføring, vil tilsyn i offentlig regi ikke være tilstrekkelig for å beskytte barnet.

Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune uttaler følgende til forslag til endringer i barneloven:

Sarpsborg kommune er i all hovedsak enig i de foreslåtte endringer. Ved at "beskyttet tilsyn" blir ivaretatt av den kommunale barneverntjeneste blir barneperspektivet styrket. Når tilsynspersonen blir oppnevnt av barneverntjenesten innebærer dette også at det settes stor krav til personens vandel. Dette er særdeles viktig, idet barn som trenger "beskyttet tilsyn" er i særlig utsatt posisjon. Sarpsborg kommune er også positiv til at barneverntjenesten skal ha ansvar for veiledning og foreldrestøttende tiltak som vil danne grunnlag for et bedre samvær for barnet på sikt. Oppgaver etter barneloven er et nytt ansvarsområde for den kommunale barneverntjeneste, og innebærer også at endringer gjøres i barnevernloven.

Departementet har i sitt høringsnotat sagt at disse sakene mest sannsynlig ikke vil påføre den kommunale barneverntjeneste flere oppgaver. I følge høringsnotatet antas det at barneverntjenesten allerede har kjennskap til berørte barn og mulig også igangsatt hjelpetiltak. Sarpsborg kommune er uenig i dette. Oppfølging av oppgaver etter barneloven er et nytt og utvidet ansvarsområde for barneverntjenesten og vil medføre mer arbeid. Det foreligger ikke datagrunnlag i dag som tilsier at departementets antagelse er rett, og for å sikre at "beskyttet tilsyn" skal ivareta barneperspektivet som foreslått bør det avsettes tilstrekkelig ressurser for å ivareta dette.

Departementet forutsetter at samvær tilrettelegges slik at tilsynet utøves på et egnet sted, og hvor et lokale er tydelig beskrevet i høringsnotatet. Det vil være en utfordring for flere av kommunene for å få tilsvarende lokaler tilgjengelig. Lokale som Myrsnipa, Oslo er av departementet egnet til formålet og kommunene bør stimuleres til å tilrettelegge for gode lokaler i egen regi og i eget nærrområde. Sarpsborg kommune er også bekymret for om arbeidsgiver vil klare å ivareta den ansattes sikkerhet dersom ikke "beskyttet tilsyn" foregår i kontrollerte omgivelser.

Sarpsborg kommune er videre enig i at oppnevningssfunksjonen og oppfølgingsansvaret skal ligge til samme organ. I tillegg anbefales det at barnevernleder gis utvidet fullmakt i barnevernloven til å stoppe samvær midlertidig og inntil en endelig rettsavgjørelse etter barneloven er gjort, dersom samvær påfører barnet mer belastninger. Dette er i tråd med barnevernloven og barnelovens overordnede prinsipp og barnevernkonvensjonens artikkel 3, om at barnets beste skal være grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn.

For å sikre et likeverdig tilbud for barn med etnisk minoritetsbakgrunn, er Sarpsborg kommune enig i at tolk må benyttes i tillegg til tilsynsperson i saker om "beskyttet tilsyn". For å lykkes med dette, er det vesentlig at det nasjonale tolkeregisteret holdes oppdatert slik at det er realistisk å få kvalifiserte tolker. Dette er særdeles viktig når samvær ikke skal iverksettes før tolk er skaffet.

Sarpsborg kommune er enig i at "beskyttet tilsyn" ikke bør ha en lengre varighet enn et år og med inntil 16 timer. Dog vil arbeidet som barneverntjenesten utføre være langt mer enn 16 timer, ettersom det er forventninger om mulig transportbistand, rapportskrivning, veiledning og oppfølgingsarbeid med foreldre. For å kunne iverksette foreldrestøttende tiltak for at foreldre på sikt skal mestre samværet på en god måte for barnet, krever dette et langvarig samarbeid mellom foreldre og barneverntjenesten.

Sarpsborg kommune er tvilende til at den kommunale barneverntjeneste vil klare å skaffe kvalifiserte tilsynsførere til dette oppdraget. Reell barnevernstatistikk viser at flere kommuner i dag mangler tilstrekkelig tilsynsfører til fosterhjem. Det er essensielt at denne nye oppgaven ikke tar bort det ansvaret som barneverntjenesten allerede har for utsatte barn i fosterhjem.

Miljømessige konsekvenser:

Økonomiske konsekvenser:

Bufetat fikk i 2011 avsatt 1,1 mill for å gjennomføre pålagt samvær. Gjennomførte pålagte samvær etter gjeldende praksis har vært ca. 110 saker. Forslaget fra departementet innebærer at Bufetat får færre oppgaver knyttet til samvær og den kommunale barneverntjenesten får nye og mer arbeidskrevende enn dagens ordning tilsier. Til tross for at kommunen gis nye arbeidsoppgaver, anser departementet at dette ikke vil påføre kommunen noe særlig mer utgifter. Dette er Sarpsborg kommune ikke enig i. Nye arbeidsoppgaver og nytt ansvarsområde vil gi administrative konsekvenser. Barneverntjenesten vil måtte avsette ressurser til å;

- skaffe egnede tilsynsførere, gi opplæring, veiledning og sikre oppfølging

- bistå med transport av barnet
- være i dialog med begge foreldre, før og etter samvær og iverksette foreldrestøttende tiltak
- beskytte barnet ved å tilrettelegge for egnet lokaler og kontinuerlig vurdere barnets beste i situasjonen
- evaluere, ev. innstille til retten en ny avgjørelse, og forberede ev. vitneprov

Disse oppgavene vil ha en større varighet enn 16 timer, og kostnadsanslaget som departementet har antydnet med kr. 10 000,- pr sak er ikke realistisk. Sarpsborg kommune forutsetter at det overføres statlige midler til den enkelte kommune slik at barneverntjenesten settes i stand til å mestre de nye oppgavene.

Rådmannens innstilling:

Sarpsborg kommune slutter seg i all hovedsak til departementets foreslåtte endringer, men mener dette innebærer flere oppgaver og større ansvar for den kommunale barneverntjenesten, og forutsetter at dette hensyntas. Merknader som fremkommer i saken, vedtas som Sarpsborg kommune høringsuttalelse. Uttalelse sendes Barne-, likestilling og inkluderingsdepartementet

Behandling i Plan- og økonomiutvalget 06.09.2012

Følgende hadde ordet ved behandlingen av saken:

Marit Kildedal (H), rådmann Unni Skaar, Stein Erik Westlie (FRP), enhetsleder utvikling oppvekst Else Grethe Mathiesen.

Representanten Stein Erik Westlie fremmet på vegne av Fremskrittspartiet følgende tilleggforslag:

Sarpsborg kommune forutsetter at det overføres statlige midler til den enkelte kommune slik at barneverntjenesten settes i stand til å mestre de nye oppgavene.

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslaget fra Fremskrittspartiet ble enstemmig vedtatt.

Plan- og økonomiutvalgets vedtak

Sarpsborg kommune slutter seg i all hovedsak til departementets foreslåtte endringer, men mener dette innebærer flere oppgaver og større ansvar for den kommunale barneverntjenesten, og forutsetter at dette hensyntas.

Sarpsborg kommune forutsetter at det overføres statlige midler til den enkelte kommune slik at barneverntjenesten settes i stand til å mestre de nye oppgavene.

Merknader som fremkommer i saken, vedtas som Sarpsborg kommune høringsuttalelse.

Uttalelse sendes Barne-, likestilling og inkluderingsdepartementet.

RETT UTSKRIFT

Dato 7. september 2012

Hilde Øisang
Formannskapssekretær

Saken oversendes saksbehandler for ekspedering/oppfølging.